

Čís. 11675.

Dal-li příkaz k přestěhování nábytku manžel, není manželka povinna hraditi náklady přestěhování solidárně s manželem. Lhostejno, že bytové zařízení patří manželce, ana je vnesla do společné domácnosti.

(Rozh. ze dne 19. května 1932, Rv I 748/31.)

Žalující zasilatelská firma přestěhovala k příkazu manžela (Josefa N-a) nábytek náležející manželům (Josefu a Růženě N-ovým). Žalobou, o niž tu jde, domáhala se na manželce (Růženě N-ové), by byla uznána solidárně s manželem (Josefem N-em) povinnou zaplatiti žalobkyni stěhovací náklady. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o dovolací soud žalobu zamítl. Důvody: Odvolací soud má za to, že přestěhování zařízení bytu není správním úkonem co do tohoto zařízení, nýbrž úkonem týkajícím se vedení domácnosti. Podle § 91 obč. zák. jest manžel oprávněn vésti domácnost, z čehož zase plyne jeho povinnost hraditi náklady s tím spojené. Manželka jest povinna následovati manžela do jeho bydliště (§ 92 obč. zák.). Náklady přesídlení náležejí podle názoru odvolacího soudu k nákladům společné domácnosti, za závazky, jež podstoupil manžel nebo v jeho zastoupení manželka pro společnou domácnost, ručí jen manžel (Ehrenzweig: System II/2 str. 115).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka uplatňuje jako dovolací důvod jen nesprávné právní posouzení podle § 503 čís. 4 c. ř. s., vycházejíc ze stanoviska, že odvolací soud mohl se zřetelem ke zjištěným okolnostem kvalifikovati příkaz udělený jí Josefem N-em ku přestěhování domácího zařízení jen ve smyslu § 1034 obč. zák., tedy jako příkaz daný manželem jako zákonným zástupcem manželky a že tu šlo o správu volného jmění žalované, svěřenou manželce podle § 1238 obč. zák. Z toho dovozuje, že náklady stěhování musí hraditi i žalovaná solidárně se svým manželem. Toto stanovisko dovolatelky není však správné. Odvolací soud správně vystihl, že ve sporném případě nešlo o správní úkon co do volného jmění žalované, nýbrž o úkon domácnosti se týkající, t. j. o přesídlení do nově určeného bytu. Zákon rozeznává v §§ 90—92 obč. zák. společná práva a závazky obou manželů, pak zvláštní manželova a zvláštní manželky. Podle nich jest muž hlavou rodiny a přísluší mu obzvláště právo vésti domácnost. S tím zejména souvisí též právo určití místo pobytu a byt, kamž ho manželka musí následovati a mu pomáhati, seč jest, v domácnosti a ve výdělku, a pokud toho vyžaduje domácí pořádek, sama plniti i dáti plniti opatření učiněná mužem (§ 92 obč. zák.). Vedení společné domácnosti a používání bytu, na něž oba manželé mají právo, předpokládá bytové zařízení. Patří-li manželce, jako v tomto případě bylo, a vnesla-li je do společné domácnosti, umožňuje tím jen manželské společenství. Ve sporném případě tvrdila žalující firma, že příkaz ke přestěhování udělil jí Josef N. a nižšími soudy byla tato okolnost zjištěna;

týž také byl k zaplacení nákladů tímto příkazem vzešlých právoplatně odsouzen. Žalovaná, nedávši příkaz, nemá ani povinnosti platiti náklady podle §§ 1004, 1014 obč. zák. a je nerozhodno pro otázku placení nákladů stěhovacích, že žalované vlastnický patří věci do společné domácnosti převezené. Smluvní stranou zavázanou ku placení nákladů stěhovacích byl jen Josef N., jenž dal příkaz žalující straně, kdežto žalovaná nedala příkaz ani výslovný ani konkludentním činem ve smyslu § 863 obč. zák.

Čís. 11676.

Námítka oprávnění k žalobě jest námítkou hmotněprávní; jest ji vznést v první stolici.

Na tom, kdo se svémocně zmocnil peněz, může se ten, na jehož úkor se tak stalo, domáhati jich vrácení.

(Rozh. ze dne 19. května 1932, Rv II 331/31.)

S-ová, kupujíc od žalobkyně obchod, chtěla dáti žalobkyni závdavkem 1000 Kč, ale dříve, než odevzdala žalobkyni tisícikorunu, zmocnil se jí žalovaný a použil jí k účelu, s nímž žalobkyně nesouhlasila. Žalobě o zaplacení 1000 Kč procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji po případném dalším jednání znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolací důvod rozporu se spisy podle § 503 čís. 3 c. ř. s. jest oprávněn, ne sice v otázce, zda běží o žalobu vindikační, či o žalobu na náhradu škody, nebo z bezdůvodného obohacení, neboť to není skutkovým předpokladem, nýbrž právním úsudkem; ale jest oprávněn proto, že odvolací soud založil své rozhodnutí na opožděné a tudíž nepřípustné námítce (§ 482, první odstavec, c. ř. s.), totiž na námítce nedostatku aktivní legitimace žalobkyně. Tuto námítku žalovaný v první stolici neučinil, nýbrž až při ústním jednání odvolacím a odvolací soud přes tuto překážku k ní přihlížel, ač se proti tomu žalobkyně ohradila (§ 483 první odstavec c. ř. s.). Námítka nedostatku a k t i v n í legitimace, t. j. nedostatku oprávnění žalobcova domáhati se žalobního nároku pro sebe, jest obranou práva hmotného a musí býti učiněna a skutkovým přednesem podložena již v první stolici. První soud, řídě se zásadou projednací, nemohl přihlížeti k námítce neučiněné, takže tato otázka nebyla vzata na přetřes a ani žalobkyně nemohla přednésti v řízení v první stolici obrany, které by snad v té příčině byla mohla uplatniti. Mylným jest také názor odvolacího soudu, že jde jen o právní posouzení věci, jímž soud vázán není. Odvolací soud založil tedy neprávem své rozhodnutí na zmíněné opožděné námítce, ke které podle procesních předpisů neměl přihlížeti, jakoby obsahem spisů nebyla. Dovolatelce je také přisvědčiti, že jest právně mylným (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) názor odvolacího